

Frágreiðing frá Barnaverndarstovu Føroya fyri árið 2015

- grundað á hagtøl frá barnaverndartænastunum og
Fosturforeldraskipanini

Innihald

1. UPPBÝTIÐ Í BARNAVERNDARTÆNASTUR.....	2
2. SKRÁSETING AV MÁLUM	4
3. HVUSSU BYRJA BARNAVERNDARMÁLINI?	6
4. FÍGGING – KOSTNAÐUR AV BARNAVERND	10
5. FOSTURFORELDRASKIPANIN.....	14
6. HAGTØLINI OG BARNAVERNDARSTOVAN.....	18

1. Uppbýtið í barnaverndartænastur

Landið er býtt upp í 8 *barnverndartænastur*, sum er felagsheitið fyri barnaverndarnevnd og barnaverndarumsiting. 7 av teimum 8 barnaverndartænastunum arbeiða í samstarvsøkjum. Bert Tórshavnar kommuna hevur sína egnu barnaverndartænastu burturav.

Samstarvsøkini skulu sambært lógini skipast samsvarandi eindunum í lógini um sjálvbodnar kommunusamanleggingar og kommunal samstørv í sambandi við lógarbundnar uppgávur. Samstarvsøkir kunnu samstarva um felags barnaverndarnevnd, og skulu samstarvsøkini tå vera samfeld landafrøðiliga ella samferðsluliga. Tó kann landsstýrismaðurin loyva, at fleiri barnaverndarnevndir verða skipaðar innan einstøku samstarvsøkini, treytað av, at tað eru í minsta lagi 3.000 íbúgvar fyri hvørja barnaverndarnevnd.

Uppbýti í barnaverndatænastur í 2015

Barnaverndarøki	Kommunur
Barnaverndartænastan fyri Norðuroyggjar	Fugloyar Klaksvíkar Kunoyar Viðareiðis Hvannasunds Húsa
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	Eystur Fuglafjarðar
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	Nes Runavíkar Sjóvar
Barnaverndartænastan í VEKS	Vestmanna Eiðis Kvívíkar Sunda
Barnaverndartænastan fyri Vága- og Sørvágs kommunur	Vága Sørvágs
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	Tórshavnar
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	Skopunar Sands Skálavíkar Húsavíkar Skúvoyar
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	Hvalbiar Tvøroyrar Fámjins Hovs Porkeris Vágs Sumbiar

2. Skráseting av málum

Við árslok 2015 vóru 883 barnaverndarmál virkin kring landið.

Barnaverndarmál kunnu vera sera ymisk, og munur er á, hvussu arbeiðskrevjandi einstøku barnaverndarmálini eru. Málini snúgva seg oftast um vanliga ráðgeving, men talan kann eisini um børn, sum verða sett heiman móti viljanum hjá foreldrunum. Talan er tá um eina eina sonevnda umsorganaryvirtøku uttan samtykki.

Tað ber illa til at samanbera støðuna hjá barnaverndartænastunum kring landið, tí talið av málum fyri eitt einstakt ár sigur í sjálvum sær ikki so nógv. So hvørt vísa hagtølini ár um ár tó, um talið av barnaverndarmálum broytist, og um fyriskipanirnar, ið barnaverndartænasturnar seta í verk, tæna sínum endamáli.

Hvørt barnið sær er skrásett sum eitt mál. Hetta merkir, at ein familja kann vera skrásett sum fleiri barnaverndarmál, um fyriskipanir verða settar í verk fyri fleiri børn í somu familju.

Talva 1: Tal av barnaverndarmálum, 31.12.2015

Barnaverndarøki	Gentur yngri enn 18 ár	Gentur eldri enn 18 ár	Dreingir yngri enn 18 ár	Dreingir eldri enn 18 ár	Tils.	Børn og ung yngri enn 18 ár	Børn og ung 18-23 ár	Tils.	Mál í % av barnatali
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	32	11	48	11	102	1.493	322	1.815	5,6
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafj. komm.	29	1	41	0	71	929	234	1.163	6,1
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	38	11	40	6	95	1.635	323	1.958	4,9
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda k.	30	3	39	0	72	1.053	260	1.313	5,5
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	53	3	41	2	99	836	161	997	9,9
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunur	136	30	123	20	309	5.566	1.130	6.696	4,6
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	18	-	12	3	33	303	93	396	8,3
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	43	3	54	2	102	1.044	298	1.342	7,6
Tilsamans	379	62	398	44	883	12.859	2.821	15.680	5,6

Talvan vísir, at barnaverndarmál í % av barnatalinum er 5,6 fyri alt landið. Hetta talið er á sama støði sum undanfarna ár. Størsta økið, Tórshavn, hevur við sínum 4,6% lægsta miðtalið í øllum landinum. Eisini Skálafjørðurin og VEKS-samstarvið hava færri barnaverndarmál í mun til barnatalið, enn landið sum heild. Eysturkommuna og Fuglafjørður hevði eins og Norðuroyggjar færri mál í 2015 enn undanfarna ár.

Av økjunum annars høvdu Vágarnar, Sandoy og Suðuroy fleiri mál í mun til barnatalið enn miðalalið.

Talva 2: Tal av barnaverndarmálum í % av barnatali við árslok 2013, 2014 og 2015

Barnaverndarøki	2013	2014	2015
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	6,5	6,7	5,6
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	5,4/6,5 ¹	7,0	6,1
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	4,9	5,5	4,9
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur ²	4,4	4,5	5,5
Barnaverndartænastan fyri Vága- og Sørvágs kommunur ³	6,0	5,9	9,9
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	5,3	4,9	4,6
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	6,1	7,8	8,3
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	6,3/3,3 ⁴	5,9	7,6
Alt landið	5,5	5,5	5,6

¹ Í 2013 ávikavist Eysturkommuna og Fuglafjarðar kommunu.

² Frá 1. januar fóru Vestmanna og Kvívíkar kommunu, sum frammanundan høvdu verið í samstarvi við kommunurnar í Vágum, í samstarv við Sunda og Eiðis kommunur.

³ Sí frammanfyri.

⁴ Í 2013 ávikavist Suðuroyar Barnaverndartænasta og Suðuroyar Sunnara Barnaverndartænasta.

3. Hvussu byrja barnaverndarmálini?

Barnaverndarlógin fevnir sambært viðmerkingunum til lógina um børn, ið liva undir viðurskiftum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning.

Við barnaverndarlógini ynskti lóggevarin, at barnaverndartænasturnar skuldu fáa móguleika at savna sína orku um tey børn í samfelagnum, sum hava tørv á stuðli og hjálp. Tí fevnir barnaverndarlógin ikki um trivnaðin hjá børnum í síni heild. Lógin fevnir heldur ikki um børn, ið bera brek, uttan so, at tey samstundis liva undir umstøðum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning.

Fyri at tryggja, at barnaverndartænasturnar fáa kunnleika um børn, sum liva undir viðurskiftum, ið ikki eru nøktandi, er *fráboðanarskylda* ásett í barnaverndarlógini.

Lógin sigur, at øll hava fráboðanarskyldu, men skilur tó millum vanliga borgaran, ið kann vera ónavngivin, og tann, sum í starvi sínum hevur við børn at gera. Í seinna fòrinum er kravið, at fráboðanin skal verða navngivin. Í sambandi við endurskoðan av barnaverndarlógini, varð fráboðanarskyldan hjá fakfólki herd við virknaði frá 1. juli 2012. Fakfólk hava skyldu at boða barnaverndartænastuni frá, um so er, at tey hava kunnleika til, ella hava orsök at halda, at viðurskifti eru, sum krevja, at komið verður uppí eftir lógini.

Ásett er somuleiðis í lógini, at barnaverndartænastan skal siga fráboðaranum frá, hvørt fráboðanin er móttikin.

Um fráboðanarskylduna sigur Barnverndarlógin hetta:

“§ 14. Øll, sum í starvi sínum hava við børn at gera og sum í hesum sambandi fáa kunnleika til viðurskifti ella hava orsök til at halda, at viðurskifti eru, sum krevja, at komið verður uppí eftir hesi lóg, hava skyldu til navngivin at boða barnaverndartænastuni frá hesum. Fráboðanarskyldan sambært hesum stykki verður sett fram um ásetingarnar í øðrum lógum um tagnarskyldu í viðkomandi yrkjum.

Stk. 2. Tann, ið fær kunnleika til, at foreldur ella annar uppali vanrøkir, meinslar ella misnýtir eitt barn, ella at barnið á annan hátt livir undir viðurskiftum, ið kunnu skaða tess sálarligu ella líkamligu heilsu ella menning, hevur skyldu til at boða avvarðandi barnaverndartænastu frá hesum. Fráboðarin kann vera ónavngivin.

Stk. 3. Fráboðast skal eisini eftir stk. 1 og 2 um kvinnu, ið er við barn, tá ið mett verður, at tørvur er á stuðli sambært hesi lóg, t.d. vegna rúsevnismissnýtslu, sosialum ella sálarligum ávum.

Stk. 4. Barnaverndartænastan skal sum skjótast, og seinast innan eina viku, ganga ígjøgnum innkomnar fráboðanir og meta um, hvørt kanningar skulu setast í verk sambært hesi lóg, sí §§ 45 og 49.

Stk. 5. Barnaverndartænastan skal boða fráboðara sbrt. stk. 1 frá, hvørt fráboðanin er móttikin. Um ikki serlig viðurskifti tala ímóti hesum, skal barnaverndartænastan boða fráboðara sbrt. stk. 1 frá, hvørt fráboðanin hevur ført til, at málið verður kannað, ella at fyriskipanir eru settar í verk sambært hesi lóg. Afturboðanin fevnir bert um tann, ið fráboðað er um.

Stk. 6. Um ikki serlig viðurskifti tala ímóti hesum, kann barnaverndartænastan, tá tað hevur avgerandi týðning fyri, hvørja hjálp og stuðul fráboðari sbrt. stk. 1 kann veita barninum, kunna um, hvørjar fyriskipanir eru settar í verk.”

Ein fráboðan sambært hesi grein nýtist ikki merkja, at nøkur fyriskipan verður sett í verk. Barnaverndartænastan kannar og upplýsir í fyrstu syftu málið, og um komið verður fram til, at tað ikki er grundarlag fyri at seta fyriskipanir í verk, skal barnaverndartænastan onki gera.

Talva 3: Nýggj barnaverndarmál í 2015 í mun til talið av børnum og ungum tilsamans

Barnaverndarøki	Gentur	Dreingir	Íalt	Børn og ung 0-23 ár	2015, nýggj mál í % av børnum og ungum	2014, mál í % av barnatali
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	19	17	36	1.815	2,0	0,3
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	8	11	19	1.163	1,6	1,5
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	3	5	8	1.958	0,4	0,4
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur ⁵	17	19	36	1.313	2,7	1,2
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	7	6	13	997	1,3	1,0
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	44	42	86	6.696	1,3	0,9
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	8	3	11	396	2,8	2,2
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	16	16	32	1.342	2,5	0,4
Alt landið	122	119	241	15.680	1,5	0,8

Tilsamans vóru skrásett 241 nýggj mál í árinum – 122 gentur og 119 dreingir. Samlaða talið av nýggjum málum í mun til barnatalið í øllum landinum var 1,5%. Økini, sum hevur havt størstu tilgongdina av nýggjum málum, eru Sandoy, VEKS-samstarvið og Suðuroy. Í hinum endanum finna vit Skálafjørðin.

Talva 4: Endað mál í 2015

Barnaverndarøki	Gentur	Dreingir	Íalt	Børn og ung 0-23 ár	Endað mál í % av barnatali
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	20	34	54	1.815	3,0
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	14	15	29	1.163	2,5
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	4	14	18	1.958	0,9
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	6	14	20	1.313	1,5
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	4	2	6	997	0,6
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	30	69	99	6.696	1,5
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	2	3	5	396	1,3
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	8	6	14	1.342	1,0
Alt landið	88	157	245	15.680	1,5

⁵ Frá 1. januar fóru Vestmanna og Kvívíkar kommuna, sum frammanundan høvdu verið í samstarvi við kommunurnar í Vágum, í samstarv við Sunda og Eiðis kommunur.

Talva 5: Hvør boðaði frá í 2015

Fráboðari	Íalt	%-býti
Foreldramyndugleikin	39	15,7
Foreldur uttan foreldramyndugleika	5	2,0
Barnið sjálvt	2	0,8
Skúli	33	13,3
Familja ella onnur, sum kenna familjuna	21	8,4
Dagstovnar, dagrøkt og frítíðarskúli	21	8,4
Løgreglan	45	18,1
Almannastovan	5	2,0
Psykiatrisk depilin	12	4,8
Heilsufrøðingur	11	4,4
Kommunulækni	4	1,6
Ljósmóður	3	1,2
Onnur í heilsuverkinum	7	2,8
Annað barnaverndarøki	20	8,0
Barnaverndartænastan tekur málið upp sjálv	8	3,2
Onnur	13	5,3
Íalt	249	100,0

Legg til merkis, at til ber at skráseta meiri enn ein fráboðara fyri hvørt mál.

Á talvuni omanfyri sæst, at lögreglan var tann størsti einstaki fráboðarin í 2015. Áhugavert er eisini, at tilsamans 15,7% av teimum, sum fráboða eitt barnaverndarmál eru tey, sum hava foreldramyndugleikan av barninum. Leggja vit afturat foreldur uttan foreldramyndugleika (2,0%) og familju og onnur sum kenna familjuna (8,4%) umframt barnið sjálvt (0,8%), sæst, at ein munandi partur av øllum fráboðanum koma úr privata umhvørvinum hjá barninum.

Hin parturin av fráboðanum kemur frá yrkisliga umhvørvinum, sum barnið beinleiðis ella óbeinleiðis kemur í samband við. Tann yrkisbólkurin, sum fráboðar oftast eru skúlarin, ið standa fyri 13,3% av øllum fráboðanum.

Samlaða talið – 249 – samsvarar ikki heilt við samlaða talið í talvu 3. Orsøkin til er, at talan kann vera um meira enn ein fráboðara í onkrum føri.

Barnið sum offur og hættislig atferð hjá barni

Skeivleikar, sum gera um seg í barnaumsorgan og uppaling, kunnu verða býttir í tveir flokkar: harðskap og vanrøkt. Við harðskap verður meint við gjørda gerð, sum kann skaða ella sannlíkt skaðar menningina hjá barninum. Við vanrøkt verður meint við ógjørda gerð, sum kann skaða ella sannlíkt skaðar menningina hjá barninum.

Talva 6: Hvørjar vóru orsökirnar til fráboðanirnar í 2015

Orsök til fráboðan	Tal av fráboðanum 2015	Tal av fráboðanum 2014	Tal av fráboðanum 2013
Vanrøkt:			
Kenslulig/sálarlig vanrøkt	93	117	119
Vanrøkt í sambandi við umsjón og eftirlit	52	59	67
Vanrøkt í sambandi við skúlagongd	19	26	16
Likamlig vanrøkt	6	8	3
<i>Tilsamans</i>	<i>170</i>	<i>210</i>	<i>205</i>
Harðskapur:			
Kensluligur/sálarligur harðskapur	17	19	35
Likamligur harðskapur	13	16	26
Kynsligur harðskapur (ágangur)	18	35	20
<i>Tilsamans</i>	<i>58</i>	<i>70</i>	<i>81</i>
Heilsa ella lív hjá ófødða barninum í vanda:			
Heilsa ella lív hjá ófødða barninum í vanda, § 14, stk. 3	6	3	3
<i>Tilsamans</i>	<i>6</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
Hættislig atferð hjá barninum			
Barnið hevur trupulleikar í skúlanum ella vanrøkir skúlan	33	27	35
Misgerðir hjá barni, t.d kemur ikki til hús ásettar tíðir, tað biddar, rýmir, brýtur inn og ger hverk	8	6	9
Barnið fremur likamligan ella kynsligan harðskap móti øðrum barni ella vaksnum persóni	10	9	8
Barnið setur egna heilsu og menning í vanda	14	19	28
Barnið tekur rúsevni/rúsdrekka	3	2	5
<i>Tilsamans</i>	<i>68</i>	<i>63</i>	<i>85</i>
<i>Orsökir til fráboðanir tilsamans</i>	<i>302</i>	<i>346</i>	<i>374</i>

Gevið gætur, at til ber at skráseta meiri enn eina orsök til fráboðan fyri hvørt mál.

Sambært § 44 skal eitt barn kunnast og hoyrast, um tess menning og búning loyvur tí, og um tað verður mettt at vera til frama fyri barnið.

Talva 7: Orsökir til, at fyriskipanir endaðu í 2015

Orsök til fráboðan	Tal
Endamálið rokkið	48
Viðurskiftini í heiminum eru góðkend	37
Fyriskipan nyttuleys	8
Barnið er fyllt 18 ár	23
Familjan flutt av landinum	10
Systkin – ikki virkin í skipanini	13
Víst til annan myndugleika	25

Gevið gætur, at til ber at skráseta meiri enn eina orsök til, at eitt mál verður endað.

4. Fígging – kostnaður av barnavernd

Áðrenn barnaverndarlógin kom í gildi, var tað sambært barnaforsorgarlógini, barnaverndarnevndirnar, sum tóku avgerð í barnverndarmálum, meðan landið rindaði útreiðslurnar av málunum. Eitt av endamálunum við lógini var, at fáa greitt fíggjarligt ábyrgdarbýtið millum land og kommunur á barnaverndarøkinum. Lógin ásetur tí, at kommunurnar bera kostnaðin av tí fyrirbyggjandi partinum av barnverndarøkinum, og tá børn verða sett til fosturs, meðan landið ber útreiðslurnar, tá børn verða umsofnaryvirtikin og fara á viðgerðarstovn. Kommunurnar rinda tó eitt brúkaragjald í hesum sambandi.

Talva 8: Kostnaður av barnaverndarøkinum pr. íbúgva i 2015

Barnaverndarøki	Fólkatal	Kostnaður (kr.)	Kostnaður pr. íbúgva (kr.)
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	5.960	6.380.128	1.070
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	3.519	4.385.885	1.246
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	6.096	8.640.000	1.417
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	4.172	3.071.260	736
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	3.105	5.334.000	1.717
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	20.519	25.657.470	1.250
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	1.263	1.289.623	1.021
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	4.589	5.451.970	1.188
Alt landið	49.223	60.210.336	1.223

Í 2015 kostaði barnaverndarøkið sostatt stívliga 60 mió. krónur fyri allar kommunurnar, í mun til 56.678.572 krónur í 2014.

Kostnaðurin pr. íbúgva var í miðal 1.223 krónur fyri landið. Fleiri øki lógu nakað undir hesum miðaltali, meðan onnur – lutfalsliga stór - øki lógu oman fyri.

Mestan kostnað fyri hvønn íbúgva hevði Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur (1.717 kr.) og Barnaverndartænastan við Skálafjørðin (1.417 kr.), meðan barnaverndartænastan í VEKS-samstarvinum hevði lægsta kostnaðin fyri hvønn íbúgva (736 kr.).

Talva 9: Kostnaður av barnaverndarøkinum pr. mál í 2015

Barnaverndar øki	Tal av málum	Kostnaður (kr.)	Kostnaður pr. mál (kr.)
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	102	6.380.128	62.550
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	71	4.385.885	61.773
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	95	8.640.000	90.947
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	72	3.071.260	42.656
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	99	5.334.000	53.879
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	309	25.657.470	83.034
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	33	1.289.623	39.079
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	102	5.451.970	53.450
Alt landið	883	60.210.336	68.188

Í miðal kostar hvørt barnaverndarmál sambært talvuni 68.188 kr. Í Norðuroyggjum, Fuglafirði og Eysturkommunu, VEKS-samstarvinum, Vágunum, Sandoyinni og í Suðuroy er miðalkostnaðurin fyri hvørt mál lægri enn landsmiðaltalið, meðan hann er hægri við Skálafjørðin og í Tórshavn. Miðalkostnaðurin av hvørjum barnaverndarmáli er hægstur við Skálafjørðin og lægstur í Sandoyinni.

Talva 10: Kostnaður av barnaverndarøkinum, býtt á nýtslu, tús. kr. í 2015

Barnaverndarøki	Fosturforeldra-skipanin	Fyrisiting/starvsfólk	§ 15 fyriskipanir	Stovns-útreiðslur	Annað	Íalt
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	1.522.928	2.308.903	1.388.494	1.159.803	-	6.380.128
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	1.165.075	1.311.693	1.428.075	481.042	-	4.385.885
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	1.084.000	1.369.000	3.441.000	2.746.000	-	8.640.000
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	990.457	1.391.000	238.186	361.480	90.137	3.071.260
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	2.485.300	1.828.000	869.500	151.200	-	5.334.000
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	11.931.621	5.566.704	4.839.449	3.299.696	20.000	25.657.470
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	293.426	396.654	599.543	-	-	1.289.623
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	1.589.699	1.803.470	1.417.154	467.972	173.675	5.451.970
Íalt	21.062.506	15.975.424	14.221.401	8.667.193	283.812	60.210.336

Talva 10 vísir kostnaðin av barnaverndarøkinum, býtt á nýtslu. Sum tað sæst, eru tær fyriskipanir, har børn, ið verða sett heiman og tey, sum eru í umlætting, størsta einstaka útreiðslan í fleiri av barnaverndarøkinum, eins og fyri landið alt.

Fyrisingarkostnaður fevnir um:

- kostnað fyri starvsfólk í barnaverndartænastunum,
- samsýning til barnaverndarnevndirnar og
- kostnað av rakstrinum av Barnaverndarstovu Føroya.

Í onkrum økjum eru harumframt íroknaði familjuráðgevar, sálarfrøðingar og familjustuðlar í fyrisingarkostnaðin, tá ið hesi eru í starvi hjá kommununi.

Nógv tann størsti parturin av útreiðslunum til Fosturforeldraskipanina er samsýning til fosturforeldur. Støddin á samsýningini til fosturforeldur verður ásett í kunngerð frá Almanamálaráðnum við atliti at, hvussu krevjandi uppgávan er. Her verður millum annað tikið hædd fyri aldri á barni, og um fosturforeldrini kunnu hava annað arbeiði eisini.

Við í upphæddina til § 15-fyriskipanir eru tald umlætting hjá fosturforeldrum sambært § 15, stk. 1, pkt. 7. Sí talva 12.

Talva 11: Stovnsútreiðslur í 2015

Útreiðsluslag	kr.	%-býti
Bú- og viðgerðarstovnar, brúkaragjald	7.311.880	89,2
Eftirskúlar	277.984	3,4
Skúlagongd í Føroyum	37.500	0,5
Stovnsútreiðslur uttanlands	458.422	5,6
Útreiðslur í sambandi við samveru	113.262	1,4
Íalt	8.667.193	100,0

Ein sundurgreining av stovnsútreiðslunum vísir, at nógv tær størstu útreiðslurnar standast av brúkaragjaldi í sambandi við bú- og viðgerðarstovnar, meðan smærri prosentpartar fara til stovnsútreiðslur uttanlands og til eftirskúlar og aðra skúlagongd.

Kostnaðurin at senda børn á viðgerðarstovn er ein landsútreiðsla, men barnaverndartænasturnar rinda – sum nevnt frammanfyri – eitt brúkaragjald, ið Almanamálaráðið, sambært kunngerð, ásetur árliga.

Talva 12: BVL § 15 - fyrirbyrgjandi fyriskipanir. Kostnaður í 2015

Útreiðsluslag	tús. kr.	%-býti
Familjuviðgerð ella líknandi stuðul	4.081	28,7
Stuðul í heiminum	1.734	12,2
Sálarfrøðilig hjálp	2.332	16,4
Sosialt ansingarpláss	839	5,9
Persónligur ráðgevi/stuðul til barnið	3.256	22,9
Umlætting hjá fosturforeldrum	796	5,6
Arbeiðsroynd ella líknandi	511	3,6
Sjúku-/misnýtsluviðgerð	10	0,1
Menna frítíðarvirksemi hjá barninum	530	3,7
Stuðul í eignum kamari/íbúð	132	0,9
Íalt	14.221	100,0

Talvan vísir, at størstu útreiðslupostarnir eru til familjuviðgerð, persónligan stuðul til barnið, sálarfrøðiliga hjálp, eins og til stuðul í heiminum. Hesar fyra fyriskipanir sambært § 15 í barnaverndarlógini standa tilsamans fyri 80% av útreiðslunum, sum verða latnar eftir lógargreinini. Møguleikarnir at veita børnum og familjum hjálp eftir barnaverndarlógini eru nógvir. Á talvuni sæst yvirlit yvir ymiskar fyriskipanir. Høvuðsreglan er, at so leingi tað gagnar barninum, so er grundarlag fyri eini fyriskipan.

Fyrirbyrgjandi fyriskipanirnar sambært § 15 í barnaverndarlógini er vanligu størsti parturin av barnaverndararbeiðinum. Einans tá tað ikki er møguligt við fyrirbyrgjandi fyriskipanunum at geva einum barni ella familju nøktandi hjálp, kann verða farið víðari til aðrar og meira víðgongdar fyriskipanir. Slíkar fyriskipanir kunnu m.a. verða at seta barnið heiman í fosturheim ella á stovn. Flestu avgerðir, um at flyta barnið úr heiminum, verða tiknar við samtykki frá foreldrunum. Hóast samtykki er fingið til vega, skal málið leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til støðutakan. Hetta er fyrst og fremst orsakað av, at tað við nýggju barnaverndarlógini varð mettt neyðugt at styrkja rættartrygdina hjá børnum og foreldrum.

Fosturforeldraskipanin

Kommunurnar stovnsettu eina fosturforeldraskipan fyri alt landið, tá tær settu Barnaverndarstovu Føroya á stovn í 2006. Fosturforeldraskipanin er ein týðandi partur av virkseminum á Barnaverndarstovuni.

Tá umstøðurnar í heiminum eru soleiðis, at tað ikki ber til hjá einum barni at verða búgvandi heima, verður kannað, um barnið kann setast í eina fosturfamilju. Havt eigur at verða havt í huga í hvørjum einstøkum føri, um næstrafólk kunnu góðkennast sum fosturfamilja.

Eitt fosturheim er sambært barnaverndarlógini at skilja sum eitt heim, har fosturforeldur hava umsorgan fyri einum barni í styttri ella longri tíðarskeið, tá ið tað verður sett heiman. Talan kann m.a. vera um umlætting, bráðfeingis fosturheim og fosturheim, har børn verða sett fyríbils ella varandi til fosturs.

Krøvini til fosturfamiljur vóru frá 1. juli 2012 broytt soleiðis, at næstringar ella onnur, ið hava tætt samband við barnið, kunnu góðkennast sum fosturforeldur, um tey í ítøkiliga førinum eru egnað í mun til ávísa barnið. Sostatt eru ikki heilt somu krøv galdandi til hesi fosturforeldur sum til onnur.

Eitt barn kann setast til fosturs, tá ið:

- 1) foreldrini samtykkja, at barnið verður sett í fosturheim,
- 2) barnið ongan verja hevur,
- 3) barnið fyríbils er undir barnaverndarnevndarinnar umsorgan uttan foreldranna samtykki.

Fosturforeldraskipanin á Barnaverndarstovu Føroya fær upplýsingar frá barnaverndartænastunum um barnið, og hvønn tørv barnið hevur, og skal so finna ta røttu familjuna til barnið.

Í Fosturforeldraskipanini vóru í 2015 umleið 100 góðkendar fosturfamiljur, sum høvdu børn til fosturs ella umlætting, ella sum vóru tilreiðar at taka ímóti børnum til fosturs ella umlætting.

Umráðandi er at finna tey fosturforeldrini, sum hóska best til tað einstaka barnið. Tískil kemur fyri, at nakrar fosturfamiljur eru í skipanini, sum onkuntíð ikki hava børn. Tað kunnu vera ymisk viðurskifti, sum gera, at tað einstaka barnið ikki hóskar til hesar fosturfamiljur.

Eisini eru summar fosturfamiljur, sum verða nýttar til fleiri fyriskipanir. Til dømis, tá talan er um systkin, ella tá tað snýr seg um umlættingarfamiljur, sum hava fleiri børn í styttri tíðarskeið í senn.

Í 2015 komu 14 nýggjar umsóknir inn til Fosturforeldraskipanina, um at gerast fosturfamilja.

Talva 13: Tal av børnum til fosturs 31. desember 2015 - býtt eftir aldri

Barnaverndarøki	0 til 6 ár	7 til 13 ár	14 til 17 ár	18 til 23 ár	Tils.	Herav netverk
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	0	5	0	0	5	0
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	1	1	2	0	4	0
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	0	0	2	0	2	0
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	0	4	1	0	5	2
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	4	3	2	4	13	5
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	5	18	14	4	41	8
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	0	0	1	0	1	0
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	2	1	3	0	6	3
Alt landið	12	32	25	8	77	18

Tilsamans 77 børn vóru til fosturs í Føroyum við árslok 2015. Av hesum var stívliga helvtin úr Tórshavnar kommunu. 18 av fosturbørnunum vóru til fosturs hjá fólki, sum eru í familju við barnið ella á annan hátt partur av netverkinum hjá barninum.

Talva 14: Tal av børnum til fosturs 31. desember 2015 - býtt eftir aldri og kyni

Barnaverndarøki	0 til 6 ár		7 til 13 ár		14 til 17 ár		18 til 23 ár		Tilsamans	
	D	G	D	G	D	G	D	G	D	G
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	0	0	3	2	0	0	0	0	3	2
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	0	1	0	1	2	0	0	0	2	2
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	0	0	2	2	0	1	0	0	2	3
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	2	2	1	2	1	1	1	3	5	8
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	4	1	12	6	9	2	3	4	28	13
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	1	1	0	1	1	2	0	0	2	4
Alt landið	7	5	18	14	13	9	4	7	42	35

Býtið millum dreingir og gentur, sum eru sett til fosturs við árslok 2015, vísir eina yvirvág av dreingjum fyri alt landið, nevnliga 42 dreingir og 35 gentur. Kynsbýtið í aldursbólkunum vísir, at fleiri dreingir enn gentur eru til fosturs í teimum yngru aldursbólkunum, meðan fleiri gentur enn dreingir eru í aldursbólkinum 18-23 ár.

Talva 15: Tal av børnum til umlætting í 2015 - býtt eftir aldri

Barnaverndarøki	0 til 6 ár	7 til 13 ár	14 til 17 ár	18 til 23 ár	Tils.
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	0	5	0	0	5
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	1	0	0	0	1
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	3	1	1	0	5
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	0	0	0	0	0
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	2	2	2	0	6
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	7	6	6	0	21
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	0	2	0	0	2
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	0	0	2	0	2
Alt landið	12	17	13	0	42

Tilsamans 42 børn vóru til umlættingar í 2015 og størsti einstaki aldursbólkurin vóru tey millum 7 og 13 ár. Hini børnini vóru javnt býtt í aldursbólkarar 0-6 ár og 14 til 17 ár.

Tá ið viðurskiftini í heiminum ella hjá børnunum eru soleiðis, at ikki er neyðugt at seta tey til fosturs, men kortini hava tørv á umlætting, kunnu børnini koma í eina fosturfamilju til umlætting. Hetta merkir, at tey í styttri tíðarskeið búa hjá fosturfamiljuni, men eru ikki umsorganaryvirtikin, og foreldrini hava framvegis foreldramyndugleikan og ábyrgdina av børnunum.

Mest vanlig er, at børnini eru eitt ella tvey vikuskifti um mánaðin til umlætting, men talan kann eisini verða um eitt ávíst tíðarskeið, meðan foreldrini eitt nú fáa viðgerð fyri misnýtslu o.l.

Ætlanin við umlætting er, at geva børnum og foreldrum nýggja orku. Koma børnini frá eini familju, sum ikki er so vælverkandi á øllum økjum, kunnu tey síggja og kenna seg sum part av eini vælverkandi familju, sum kann geva teimum umsorgan og upplivingar.

Tað kann vera trupult at finna fosturfamiljur til umlættingarfyriskipanir. Hetta er eitt orku- og tíðarkrevjandi arbeiði fyri fosturforeldraskipanina. Tað, at finna eina fosturfamilju til eitt barn, sum skal í umlætting, kann ofta hava við sær, at fosturforeldraskipanin skal vitja fleiri fosturfamiljur, áðrenn rætta fosturfamiljan verður funnin.

Umlætting er ein sjálvboðin fyribyrgjandi fyriskipan, skilt á tann hátt, at barnið ella familjan kann broyta meining eftir, at fosturfamiljan er funnin og ikki ynskja umlætting kortini. Møguligt er ikki at seta í verk umlætting uttan samtykki frá tí foreldrinum, sum hevur foreldramyndugleikan.

Talva 16: Tal av börnum til umlætting í 2015 – býtt eftir aldri og kyni

Barnaverndarøki	0 til 6 ár		7 til 13 ár		14 til 17 ár		18 til 23 ár		Tilsamans	
	D	G	D	G	D	G	D	G	D	G
Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar	0	0	2	3	0	0	0	0	2	3
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	1	2	1	0	0	1	0	0	2	3
Barnaverndartænastan fyri Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur	0	2	0	2	1	1	0	0	1	5
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	2	4	4	3	7	1	0	0	13	8
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0
Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Alt landið	3	9	9	8	9	4	0	0	21	21

Fyriskipanin umlætting verður framvegis mest nýtt til aldursbólkin 7 - 13 ára gomul. Fyri árið 2015 var kynsbýtið millum børn, ið vóru til umlætting, púra javnt. Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu hevur nógv flest børn í umlætting, meðan aðrar barnaverndartænastur bert høvdu okkurt einstakt barn – ella onki, til umlættingar í 2015.

6. Hagtølini og Barnaverndarstovan

Tann 1. januar 2006 var barnaverndarøkið skipað av nýggjum, og samstundis varð Barnaverndarstova Føroya sett á stovn. Uppgávan hjá Barnaverndarstovu Føroya er m.a.:

- at umsita fosturforeldraskipanina
- at veita barnaverndartænastum og samdøgurstovnum holla vegleiðing og ráðgeving
- at virka sum ráðgevi hjá Landsstýrinum á barnaverndarøkinum
- at styrkja og samskipa barnaverndarøkið
- og at fáa til vega hagtøl og skipa fyri gransking og menning av økinum

Síðan Barnaverndarstova Føroya varð sett á stovn, hevur verið arbeitt miðvíst við at fáa til vega hagtalstilfar. Byrjað var við fyrst at savna inn tilfar manuelt frá øllum barnaverndartænastunum í landinum. Barnaverndarstova Føroya fór síðan, í tøttum samstarvi við barnaverndartænasturnar, at nýta eina hagtalsskipan, ein dátugrunn, sum skuldi útvega taltílfarið til ársfrágreiðingarnar.

Barnaverndartænasturnar hava seinnu árinu inntøppað upplýsingar í hagtalsskipanina um tey barnaverndarmál, tey hava havt, m.a. hvørjar fyriskipanir eru settar í verk, hvørjir trupulleikar eru, og hvør kostnaðurin í tí einstaka barnaverndarmálinum er.

Hagtalsarbeiðið verður í løtuni endurskoðað, og eftir ætlan verður ein nýggj og einföld skipan sett í verk so skjótt ein loysn er funnin fyri barnaverndarøkinu hvørt sær kring landið. Tað er eyðsæð, at barnaverndarmál innihalda sera privatar og viðkvæmar upplýsingar, og tískil er umráðandi, at upplýsingarnir eru í tryggum hondum.

Endamál

Endamálið við innsavningini av hagtølum er at betra um grundarlagið fyri avgerðum á barnaverndarøkinum, umframt at geva leiðslunum, ið varða av barnaverndarøkinum í Føroyum, eina mynd av støðuni í einstøku barnaverndartænastunum. Upplýsingarnar kunnu eisini nýtast sum grundarlag hjá kommununum, tá tær leggja sítt virksema til rættis.

Tá barnaverndarlógin varð sett í gildi 1. januar 2006, fingu allar barnaverndartænastur í landinum skyldu at lata upplýsingar um barnaverndarmál til Barnaverndarstovu Føroya. Hetta er ein umráðandi áseting, ið gevur Barnaverndarstovuni møguleika at fáa eina mynd av virkseminum kring landið, og hvussu hetta kann mennast og gerast enn dyggari.

Trygd

Tað er av størsta týðningi, at hagtølini eru so eftirfarandi sum møguligt, og at skrásettu upplýsingarnar í barnaverndarmálum ikki koma óviðkomandi í hendi. Upplýsingarnar verða einans nýttir til hagtals- og vísindalig endamál.

Tí er eisini stórir dentur lagdur á, at starvsfólkini í einstøku barnaverndartænastunum vísa umhugsni og ansni í sambandi við hagtalsarbeiðið.

Óvissur

Barnaverndartænasturnar í landinum byrjaðu at inntøppa í hagtalsskipanina hjá Barnaverndarstovu Føroya í 2008. Av tí, at neyðugt var við eini royndartíð og upplæring fyri at tryggja, at skrásetingarnar verða gjørdar á sama hátt í øllum barnaverndartænastunum, varð ikki ráðiligt at almannakunngera hagtøl úr skipanini í 2008.

2009 var fyrsta árið, at Barnaverndarstova Føroya nýtti upplýsingar úr elektronisku hagtalsskipanini. Sjálvt um hugt hevur verið gjølla eftir, at upplýsingar í skipanini eru rætt inntøppaðir, kann full vissa ikki gevast fyri, at ongin feilir eru í upplýsingunum.

Fyri at tryggja, at upplýsingarnar í hesi frágreiðing eru rættar, er henda frágreiðing, eins og undanfarin ár, send øllum barnaverndartænastunum til ummælis, gjøgnumgongd og góðkenning, áðrenn hon er almannakunngjørd.

Barnaverndarstova Føroya, september 2016

Oddbjørg Balle, leiðari